

KÚRIA

Bhar.II.1153/2014/5.szám

A Kúria Budapesten, a 2014. december 17. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

í t é l e t e t :

A csalás büntette és más bűncselekmények miatt indult büntetőügyben a vádlott és védője másodfellebbezését elbírálv a Győri Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Bf.34/2013/8. számú ítéletét annyiban megváltoztatja, hogy a vádlott cselekményeit

- folytatólagosan elkövetett csalás büntettének (Btk.373.§ (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (6) bekezdés b) pont),
- 10 rb. folytatólagosan elkövetett csalás büntettének Btk.373.§ (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (5) bekezdés d) pont,
- 4 rb. csalás büntettének (Btk.373.§ (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (5) bekezdés b) pont),
- 4 rb. folytatólagosan elkövetett csalás büntettének (Btk.373.§ (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (4) bekezdés b) pont),
- 7 rb. csalás büntettének (Btk.373.§ (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (4) bekezdés b) pont,
- 2 rb. csalás büntettének (Btk.373.§ (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont, (3) bekezdés b) pont és
- folytatólagosan elkövetett számvitel rendje megsértésének büntettének (Btk.403.§ (1) bekezdés b) pont),

minősíti.

A másodfokú ítéletben meghatározott büntetéseket e bűncselekmények miatt kiszabottnak tekinti.

A vádlott szabadságvesztés-büntetéséből legkorábban e büntetések kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

A másodfokú ítélet egyéb rendelkezéseit helybenhagyja.

I n d o k o l á s

A Tatabányai Törvényszék a 2012. december 6. napján megtartott tárgyaláson kihirdetett 4.B.475/2010/117. számú ítéletében a vádlottat bűnösnek mondta ki 14 rb. folytatólagosan elkövetett csalás bűntettében (1978. évi IV. tv. 318.§ (1) bek., (2) bek. c) pont, (6) bek. b) pont) 10 rb. csalás bűntettében (1978. évi IV. tv. 318.§ (1) bek., (2) bek. c) pont, (6) bek. b) pont), 5 rb. csalás bűntettében (1978. évi IV. tv. 318.§ (1) bek., (2) bek. c) pont, (5) bek. b) pont), csalás bűntettében (1978. évi IV. tv. 318.§ (1) bek., (2) bek. c) pont, (4) bek. b) pont), 3 rb. számviteli rend megsértésének bűntettében (1978. évi IV. tv. 289.§ (1) bek., (4) bek. b) pont és folytatólagosan elkövetett számviteli rend megsértésének bűntettében (1978. évi IV. tv. 289.§ (1) bek., (4) bek. b) pont).

A vádlottat ezért halmazati büntetésül 6 év 10 hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre, 5 év közügyektől eltiltásra és 5 év gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltásra ítélte. A vádlott szabadságvesztés-büntetésébe beszámította az általa előzetes fogva tartásban eltöltött időt. Ugyanakkor a vádlottat az ellene 1 rb., az 1978. évi IV. tv. 318.§ (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés c) pontjára figyelemmel a (6) bekezdés b) pontja szerint minősülő csalás bűntette miatt emelt vád alól felmentette. A vádlottal szemben 2.260.000 forint erejéig vagyonelkobzást rendelt el. Rendelkezett ezen túlmenően a törvényszék az eljárás során lefoglalt bűnjelekről és kötelezte a vádlottat kártérítés és járulékai, valamint bűnügyi költség megfizetésére.

A törvényszék ítélete ellen az ügyész által a vádlott terhére, részfelmentése és cselekményei téves minősítése, és a kiszabott büntetés súlyosítása; míg a vádlott és védője által enyhítés érdekében bejelentett fellebbezések alapján másodfokon eljáró Győri Ítéltőábrla a 2014. április 24. napján megtartott nyilvános ülésen meghozott Bf.34/2013/8. számú ítéletében a törvényszék ítéletét részben megváltoztatta. A felmentő rendelkezés mellőzésével a vádlottat bűnösnek mondta ki további 1 rb. csalás bűntettében (1978. évi 4 tv. 318.§ (1) bek., (2) bek. c) pont, (6) bek. b) pont) 3 rb. - ebből egy esetben folytatólagosan elkövetett - csalás bűntetteként (1978. évi IV. tv. 318.§ (1) bek., (2) bek. c) pont, (6) bek. b) pont) értékelt cselekményt 1 rb. folytatólagosan elkövetett csalás bűntettének (1978. évi IV. tv. 318.§ (1) bek., (2) bek. c) pont, (7) bek. b) pont), további 2 rb. csalás bűntetteként (1978. évi IV. tv. 318.§ (1) bek., (2) bek. c) pont, egy esetben (6) bek. b) pont, egy esetben (5) bek. b) pont) értékelt cselekményt 1 rb. folytatólagosan elkövetett csalás bűntettének (1978. évi IV. tv. 318.§ (1) bek., (2) bek. c) pont, (6) bek. d) pont) minősítette. A vagyonelkobzás összegét 8.500.000

forintban állapította meg, módosított a sértettek polgári jogi igényéhez kapcsolódó rendelkezéseken és a megfizetendő bűnügyi költség összegén, egyebekben viszont a törvényszék ítéletét helybenhagyta.

A Győri Ítéltábla másodfokú ítélete ellen a vádlott és védője fellebbezett, a fellebbezést írásban a vádlott indokolta meg és az abban foglaltak szerint a fellebbezés a vádlott felmentésére irányult, mivel a vádlott jóhiszeműségét hangoztatta, állította, hogy részéről tévedésbe ejtés nem történt, illetve az nem bizonyítható, és hangoztatta, hogy a sértettektől minden esetben a visszafizetés szándékával vett fel pénzüsszegeket.

A Legfőbb Ügyészség BF.986/2014. számú átiratában a vádlott érdekében bejelentett fellebbezéseket nem tartotta alaposnak. Az átiratban foglaltak szerint a tényállás megalapozottsága folytán a harmadfokú eljárásban irányadó, e tényállásból pedig a vádlott bűnösségére vont következtetés valamennyi cselekmény vonatkozásában törvényes. A másodfokon eljáró bíróság megfelelő álláspontot foglalt el a tényállás 27. pontjában foglalt, a sértett sérelmére elkövetett cselekménnyel kapcsolatban is, nem értett viszont egyet a Legfőbb Ügyészség az ítéltábla álláspontjával a cselekmények minősítését illetően abban a kérdésben, hogy a terhelt cselekményeit az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. tv. rendelkezései alapján kell elbírálni. Az ítéltábla által kifejtettekkel szemben az enyhébb elbírálás megítélése szempontjából a feltételes szabadságra bocsátás kedvezményének új szabályai a meghatározóak, ezért a vádlott cselekményeinek a 2012. évi C. tv. (a továbbiakban: Btk.) rendelkezései szerinti minősítésére, egyebekben viszont - a törvényes rendelkezésekre figyelemmel - helybenhagyására tett indítványt annak megállapítása mellett, hogy a vádlott legkorábban büntetése kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

- . -

A Tatabányai Törvényszék első fokú ítéletében a vádlott tekintetében - egyebekben marasztalás mellett - 1 rb. csalás büntette vonatkozásában felmentő rendelkezést hozott. A másodfokon eljáró Győri Ítéltábla e felmentő rendelkezést megváltoztatva a vádlottat bűnösnek mondta ki e cselekmény tekintetében is. Mivel tehát a másodfokú bíróság a vádlott bűnösségét olyan bűncselekményben is megállapította, amely tekintetében az elsőfokú bíróság felmentő rendelkezést hozott, a Be.386.§ (1) bekezdés a) pontja értelmében indokolta biztosított másodfokú ítélete ellen fellebbezési lehetőséget, a vádlott és védője fellebbezése ekként joghatályos, a harmadfokú eljárás lefolytatását megalapozza. A Be.387.§-ában foglaltak értelmében a felülbírálat terjedelme a másodfokú ítélet egészére - tehát a vádlott valamennyi elbírált

cselekményére -, valamint a másodfokú ítélet meghozatalát megelőző első- és másodfokú bírósági eljárásra kiterjedt abból a szempontból is, hogy az eljárási szabályokat az elsőfokú, illetőleg a másodfokú eljárásban megtartották-e, valamint a másodfokú ítélet megalapozott-e.

A Kúria a harmadfokú elbírálást a Be.392.§ (4) bekezdése szerint tanácsulésen intézte el, mivel a másodfokú ítélet ellen fellebbezés bejelentésére kizárólag a vádlott javára került sor és a megfelelő értesítést követően az érintettek nyilvános ülés kitűzését nem kérték.

Harmadfokú felülbírálatára során a Kúria a vádlott és védője fellebbezését - a Legfőbb Ügyészség átiratában kifejtett állásponttal egyezően - alaptalannak találta, azonban egyetértett a Legfőbb Ügyészség álláspontjával a büntetőtörvény időbeli hatályára vonatkozóan, erre tekintettel a vádlott cselekményei minősítését illetően a másodfokú határozatot megváltoztatta.

- . -

A Kúria az első- és másodfokon eljáró bíróságok tevékenységét az eljárási szabályok megtartása szempontjából vizsgálva olyan hiányosságot nem észlelt, amely az ügy érdemi elbírálásának akadályát képezte volna.

A Kúria megállapította azt is, hogy a másodfokú ítélet lényeges megalapozatlansági hibában nem szenved. Az ügy kellően felderített, a megállapított tényállás hiánytalanul tartalmazza az ügy elbírálásához szükséges körülményeket, az iratok tartalmával maradéktalanul összhangban áll és helytelen ténybeli következtetésektől is mentes. Az eljáró bíróságok indokelési kötelezettségüknek is kellően eleget tettek, a releváns tényezők vonatkozásában álláspontjuk és annak indokai nyomon követhetők, logikusak és kellően eligazítóak.

A másodfokú bíróság ítéletében rögzített tényállás megalapozottságára tekintettel a Be.388.§ (1) bekezdése értelmében a Kúriának határozatát e tényállásra kellett alapítania, ebből fakadóan a vádlott érdekében bejelentett fellebbezéseknek az a része érdemben nem volt vizsgálható, amely a tényállásban rögzítettekkel ellentétes tényeket állított és azokon alapult.

E körbe tartozó, tehát érdemben a harmadfokú eljárásban nem vizsgálható a vádlottnak az a hivatkozása, hogy a sértettektől a neki felrótt összegeket a visszafizetés szándékával vette fel, mivel gazdasági tevékenysége pénzügyi háttere biztosított volt, jóhiszeműen járt el. Az irányadó tényállás ugyanis ezzel ellentétesen rögzíti, hogy a vádlott sem ingatlanok, sem

gépjárművek megvásárlásával, behozatalával, nagy haszonnal történő értékesítésével nem foglalkozott, a lakópark, ill. szabadidőpark építésére reális esélye nem volt. Mindezen hivatkozásai valótlanok voltak, azokkal a vele kapcsolatba kerülő befektetni szándékozó személyeket jogtalan haszonszerzés végett megtévesztette, a befektetőktől, mint sértettektől átvett pénzt utóbb a szerződésük vagy megállapodásuk szerint nem vagy csak kis részben fizette vissza, az általa ígért kamatokat sem vagy csak részben fizette meg. A vádlott magánszemélyként olyan ingatlan vagy ingóvagyonnal sem rendelkezett, melyből a szóban forgó beruházást megvalósíthatta volna, az általa irányított cégeknek sem volt mobilizálható vagyona, beruházásához szükséges alapfeltételekkel nem rendelkezett.

A fellebbezésben foglaltak ekként a megállapított és megalapozott tényállás támadásának tekintendők, ami a harmadfokú eljárásban sem megengedett.

A Kúria ezért megállapította, hogy az irányadó tényállás alapján az eljárás bíróságok mindenben törvényesen következtettek a vádlott bűnösségére. Helytálló indokok alapján történt a másodfokú bíróság részéről a tényállás 27. pontjában foglalt, a sértett sérelmére megvalósított cselekmény bűnösség körébe vonása is. Az első fokon eljárás Tatabányai Törvényszék e körben tévesen vont következtetést arra, hogy a sértettet kár nem érte, érveivel szemben e körben a másodfokú bíróság által felhívottak helytállóak, a kár bekövetkezésének megállapítása ugyanis nem a sértett szubjektív megítélésétől, hanem a vagyonban bekövetkezett értékcsökkenéstől függő, és annak sincs jelentősége, hogy a sértett ezt az összeget utóbb visszaköveteli-e.

Mindebből következően a Kúria a Győri Ítéltáblának a vádlott bűnösségét érintő álláspontjával maradéktalanul egyetértett.

Tévedett azonban az ítéltábla, amikor a vádlott cselekményei minősítése során akként foglalt állást, hogy a büntető törvény időbeli hatályára vonatkozó rendelkezések értelmében az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. tv. rendelkezései alkalmazandók.

A vádlott cselekményei elkövetésekor hatályos büntető törvénykönyv az 1978. évi IV. tv. volt. A vádlott cselekményei 2014. április 24.-i másodfokú elbírálását megelőzően azonban hatályba lépett az új büntető törvénykönyv, a 2012. C. tv. Mindkét törvény 2.§-a tartalmazza a büntető törvény időbeli hatályára vonatkozó rendelkezést, mégpedig tartalmilag azonosan, e szerint a bűncselekményt az elkövetése idején hatályban lévő büntető törvény szerint kell elbírálni, és e főszabálytól eltérésként a cselekmény elbírálásakor hatályos büntető törvény akkor alkalmazandó, ha e szerint a cselekmény már nem bűncselekmény vagy enyhébben bírálendő

el.

A másodfokon eljáró Győri Ítéltábla e rendelkezések alkalmazásakor a vádlott cselekményei törvényi fenyegetettségét lényegében azonosnak jelölte meg, enyhébb elbírálást lehetővé tevőnek tekintette, a feltételes szabadságra bocsátás vádlottra nézve kedvezőbb lehetőségét, ugyanakkor ennél lényegesen kedvezőtlenebb elbírálást indokolónak az új Btk.-nak a büntetési tétel középértéke irányadó voltára vonatkozó szabályt. Minderre tekintettel a vádlott cselekményeit a cselekmények elkövetésekor hatályos büntető törvénykönyv rendelkezései alapján minősítette.

Helytállóan mutatott rá azonban átiratában a Legfőbb Ügyészség is arra, hogy a határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabása a büntetési tétel középértékére vonatkozó rendelkezés irányadóként előírása önmagában nem teszi hátrányosabbá a cselekmények elbírálását, ezzel szemben az elbíráláskor hatályos törvénynek a vádlott feltételes szabadságra bocsátásának lehetőségét kedvezőbben szabályozó rendelkezések a meghatározóak, figyelemmel a Kúria 4/2013. (X.14.) BK véleményében kialakított állásfoglalásra is.

A Kúria ezért a vádlott cselekményei minősítését megváltoztatta, egyéb vonatkozásban egyetértve a másodfokú bíróság ítéletében a minősítés elveire vonatkozóan kifejtettekkel a vádlott valamennyi cselekményét az elbíráláskor hatályos büntető törvény rendelkezései szerint minősítette. A vádlott csalási cselekményei, az új Btk.373.§ (1) bekezdésébe ütközők és a (2) bekezdés b-c) pontja szerint a 459.§ (1) bekezdés 28. pontjában írtaknak megfelelően üzletszerűen elkövetettek. A Btk.459.§ (6) bekezdése szerint a csalással okozott kár kisebb az a) pont értelmében, ha 50.001 és 500.000 forint közé, nagyobb a b) pont értelmében, ha 500.001 és 5.000.000 forint közé, jelentős a c) pont értelmében, ha 5.000.001 és 50.000.000 forint közé és különösen nagy a d) pont értelmében, ha 50.000.001 és 500.000.000 forint közé esik. A Btk.373.§ (1) bekezdésébe ütköző csalás a (2) bekezdés b-c) pontja szerinti üzletszerű elkövetés esetén büntettként

- a (3) bekezdés b) pontja esetén 3 évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett, ha kisebb kárt okoz;
- a (4) bekezdés b) pontja értelmében 1 évtől 5 évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett, ha nagyobb kárt okoz;
- a (5) bekezdés b) pontja értelmében 2 évtől 8 évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett, ha jelentős kárt okoz;
- a (6) bekezdés b) pontja értelmében 5 évtől 10 évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett, ha különösen nagy kárt okoz.

A Btk.6.§ (2) bekezdése értelmében nem bűnhalmazat, hanem folytatólagosan elkövetett bűncselekmény az, ha az elkövető ugyanolyan bűncselekményt egységes akarat-elhatározással azonos sértett sérelmére rövid időközönként többször követ el. A Btk.403.§

(1) bekezdés b) pontja értelmében a számvitel rendjének megsértését követi el, aki a számvitelről szóló törvényben vagy felhatalmazásán alapuló jogszabályokban előírt bizonylati rendet megsérti, vagy könyvvézetési beszámoló készítési kötelezettségét megszegi és ezzel az adott üzletétet érintően vagyoni helyzete áttekintését, illetve ellenőrzését megghiúsítja, és ezért büntett miatt 3 évi terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Az elbíráláskor hatályos Btk. rendelkezéseinek alapul vétele mellett a Kúria a vádlott cselekményeit a következők szerint minősítette:

A Btk.373.§ (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b-c) pontjára figyelemmel

- 1 rb. (6) bekezdés b) pontja szerint minősülő, a 7. tényállási pontban írt folytatólagosan elkövetett cselekmény

- az (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő, a tényállás 2; 3; 9; 10; 11; 13; 14; 16; 21; és 26. pontjaiban írt 10 rb. folytatólagosan elkövetett cselekmény és a tényállás 20; 22; 23; és 27. pontjában írt 4 rb. cselekmény,

- a (4) bekezdés b) pontja szerint minősülő, a tényállás 1;4;8; és 12. pontjában írt 4 rb. folytatólagosan elkövetett cselekmény és a tényállás 5; 6; 18; 19; 24; 25; és 28. pontjában írt 7 rb. cselekmény,

- a (3) bekezdés b) pontja szerint minősülő, a tényállás 15. és 17. pontjában írt 2 rb. cselekmény.

Az 1 rb folytatólagosan elkövetett számvitel rendje megsértésének büntette a Btk.403.§ (1) bekezdés b) pontja szerint minősülő.

A Kúria - a megváltoztatott minősítés mellett is egyetértve a másodfokú bíróság által figyelembe vett enyhítő és súlyosító körülményekkel, valamint azok értékelésével - e megváltoztatott minősítés mellett tekintette kiszabottnak a másodfokú bíróság által meghatározott büntetéseket. Megállapította, hogy a vádlott a Btk.38.§ (2) bekezdés a) pontja értelmében szabadságvesztés-büntetéséből legkorábban e büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

A Kúria a másodfokú ítélet egyéb - törvényes - rendelkezéseit nem érintette.

A Kúria a kifejtettek értelmében a Győri Ítéltábla fellebbezéssel támadott másodfokú ítéletét a Be.398.§ (1) bekezdése alapján változtatta meg a vádlott cselekményei minősítését érintő részében a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi időpontja rögzítése mellett, míg annak további rendelkezéseit a Be.397.§-a értelmében helybenhagyta.

Budapest, 2014. december 17.

Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Kiss Sándor s.k. előadó
bíró, Dr. Feleki István s.k. bíró

A Győri Ítéltábla Bf.34/2013/8. számú ítélete - a Kúria ítéletében
foglalt változtatással - a mai napon jogerős és végrehajtható.

Dr. Katona Sándor s.k.
tanácselnök

A kiadmány hitelével:

tisztviselő
Bné